

Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

Gerochvs seu Gerhohvs Religiosissimvs Reicherspergensis Coenobii
Præses.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79699)

GEROCHVS seu GERHOHVS

RELIGIOSISSIMVS REICHERSPER-

GENSIS COENOBII

PRÆSES.

C10, C. LXIX.

Llustre sanè & primæ notæ est hoc Reicherspergensis
asceterij fidus, cuius hodièque fulgor ingenij in libris
& literarum monumentis non est extinctus, quem
sanctitatis quoque fama & splendor virtutis magis ac-
cendunt. Pollinga Boiariæ primæ vicus, cœnobio

nobilis, haud procul opido VVeilhaimiano, nobis Gerhohum
edidit. maius ille patriæ decus, quàm patria illius: quod sæpe
vsu venit. Nesciretur Stagira, si Aristotelem non tulisset a-

Pag. 15. v. 4. 2f.

lumnum. Natus est anno C10. XCIII. mortuus anno C10. C.
LXIX. cum annum ageret LXXVI. Nec est quod Gretserum in edi-
ta Gerhohi vita carpas, vbi pro C10. XCIV. traiectis numeris, fœdo
XX, annorum errore, legitur C10. C. XIV. fœdum operarum vel li-
brarij sphalma est, non Gretseri. Pro IV. tamen legendū arbitror III.

1169.

1093.

-- 76.

Elementa liberalium disciplinarum in patrio solo cognovit,
deditque gustum indolis in ipsis prope cunabulis, cum ostendit
quam capax amplumque pectus ad thesauros eruditionis haurien-
dos adferret, cum æquales discendi celeritate longè præcucurrit,
quibus tamen in puerili astutia & ingenij calliditate facile cedebat,
quando eximio se animi candore, qui vel maximè amabilem red-
dit illam ætatem, morumque simplicitate plerisque omnibus com-
mendabat. Iam ex ephebis excessurus, cum sextum decimum an-
num esset ingressus, imò fortasse jam egressus, fœdissima pforæ sca-
bie (quæ pueritiæ potissimum est infesta) caput aspersus, & à con-
tubernalibus velut catharma horrebatur, & simul infamis morbi
verecundia torquebatur, vt taceam cruciatum doloresque quibus
assiduè affligebatur. Sed abstersa tandem clemente cælo, fœda
capitis impetigine, receptaque valetudine Gerhohus simul ani-
mum mentemque ab omni impura Veneris contagione segrega-
uit, totumque se castimoniam, quæ plurimum ad complectenda sa-
pientiam studia valet, addixit. Fruxinum inde & Mospurgum no-
ta Boiariæ opida profectus, omne tempus Deo & Musis consecra-
uit. Et cum id temporis apud Saxonas Hildeshaimij iuuentus li-
teris

teris optimè excoleretur, ibi quoque Gerhohus triennium in cultu ingenij posuit, haud paullò doctior in patriam reuersus. Et jam famam non mediocrem eruditionis sibi conciliarat, cum Augustam Vindelicorum accersitus principi gymnasio, quod tum doctore carebat, præficatur. Erat Gerhoho facies liberalis, frons serena, gratus oris aspectus, genæ prima lanugine florentes, totus corporis habitus, sine cultu, natura ipsa ad gratiam compositus, mores emendati.

Quæ omnia naturæ ornamenta & præsidia commendabat ingenij felicitas & existimatio eruditionis, quæ fecerunt, ut Hermannus pontifex Augustanus oculos ad Gerhohum adijceret, illumque in consilium sacrorum patrum adscisceret. Versabatur id loci Gerhohus inter ecclesiæ diaconos nondum sacerdotij honore insignitus; quo tempore Henricus Imperator, quem Romani IV. Germani V. numerant, & pontifex Paschalis vltimis inter se odijs dissidebant, & Hermannus pontifex Augustanus à Cæsare aduersus pontificem stabat, à quo malis damnatisque artibus ad infulam est prouectus. Trahere & Gerhohum in partes studuerat, sed is nulla vi vel auctoritate seu Cæsaris seu Hermanni se passus est à vero tramite abduci, quin & à societate se episcopi, quem Baronius pseudoeπισcopum appellat, primò clam cœpit abstinere, dein palam etiam causam pontificis propugnare, quoad reddita per Callistum anno c. 10. c. xxi. pace Imperator in sinum Ecclesiæ receptus est, & qui diris execrationibus deuoti erant, vinculis anathematis exsoluti.

Hermannum quoque cum pontifice in gratiam rediisse tradit auctor: *Hic autem, inquit, ut dictum est finis & sedatis* An. 1122. Callisti 18. *jam dictus Episcopus in gratiam Romanæ Ecclesiæ, ipsius mediante, receptus est. Ita gratus & acceptus erat jam tunc ipsi Romano pontifici & toti Curie Romanæ.* Sed ex Eginonis epistola, quæ apud Baronium extat, alia omnia narrantur, illum sine spe recuperandæ dignitatis sede pulsum esse, & à tribus pontificibus Paschali, Gelasio, & Callisto damnatum. Verum cum illa epistola Eginonis scripta sit anno c. 10. c. xx. & Imperator Ecclesiæ restitutus sit anno c. 10. c. xxi. videtur cum Imperatore etiam Hermannus pontifici reconciliatus, cum Urspergensis & ex illo Baronius narret, omnibus anathemate schismatis percussis gratiam censuræ factam. Ita enim Urspergensis: *Mox tamen ab* Ursperg. anno 1122.

Apostolicæ sedis apocrisarijs in communionem receptus tam ipse Imperator, quam vniversus sibi subiectus exercitus, imò generali absolutione cunctis hoc schismate pollutis, per auctoritatem Apostolicam facta, qualiter Ecclesiasticas inuestituras ceteraq; spiritualia negotia, quæ tanto tempore reges Teutonici administrauerunt, quæq; ipse ne regni diminueretur honor, nunquam vita comite se dimissurum proposuerat,

posuerat, humiliatus pro Christo coram multitudine maxima abnegauerit, & in manus domini Episcopi Ostiensis ac per ipsum domino nostro Iesu Christo suamque in perpetuum ius Ecclesie dimiserit, rursusque qualia sibi ob honorem regni obseruandum, auctoritas Apostolica concesserit, utriusque partis melius edocebunt subter annotata scripta.

Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus pro amore Dei & S. Rom. Ecclesie & domini Papae Callisti & pro remedio anime meae dimitto Deo & Sanctis eius Apostolis Petro & Paulo sanctae Catholicae Ecclesie omnem inuestituram per annulum & baculum, & concedo in omnibus ecclesijs fieri electionem & liberam consecrationem. Possessiones & regalia B. Petri, quae a principio huius discordiae usque ad hodiernam diem sine tempore patris mei, sine etiam meo ablata sunt, quae habeo, eidem S. Rom. Ecclesie restituo; quae autem non habeo, ut restituantur fideliter iuuabo. Possessiones etiam omnium aliarum ecclesiarum & principum & aliorum tam clericorum quam Laicorum, consilio principum & iustitia, quae habeo ut reddantur fideliter iuuabo; & do veram pacem Callisto, S. Rom. Ecclesie & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt, & in quibus S. Rom. Ecclesia auxilium postulauerit fideliter iuuabo.

Ego Callistus seruus seruorum Dei. Dilecto filio suo Henrico Dei gratia Rom. Imperatori Augusto, Concedo electiones episcoporum & abbatum Teutonici regni, qui ad regnum pertinent, in praesentia tua fieri absque simonia & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emergerit, metropolitani & prouincialium consilio vel iudicio saniori parti assensum & auxilium praebeas. Electus autem regalia per sceptrum a te recipiat: exceptis omnibus quae ad Romanam ecclesiam pertinere noscuntur: & quae ex his iure tibi debet, faciat. Ex alijs vero partibus imperij consecratus infra sex menses regalia per sceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, secundum officij mei debitum auxilium meum prestabo. Do tibi veram pacem & omnibus, qui in parte tua sunt vel fuerunt tempore huius discordiae. Data anno CIO. C. XXII. IX. Cal. Octob.

Huiusmodi scripta atque rescripta propter infinitae multitudinis conuentum loco campestri, iuxta Rhenum lecta, sunt data & accepta, postque multumodas laudes rerum Gubernatori redditas, celebratis a domino Ostiensi diuinis sacramentis, inter quae dominum Imperatorem cum pacis osculo sanctaeque communionis plenissime reconciliauit, discessumque est ab omnibus cum letitia infinita.

Alterum quoque non multo post, id est in festo S. Martini, colloquium Imperator cum principibus, qui priori non aderant, Babenberg habuit; ubi & eundem in sua vota concordantibus inter multa, quae tam ad regni, quam ad sacerdotij congruebant honorem, more maiorum composita, legatos proprios cum Romanis destinauit, & utrosque nuncia simul & munera ferentes honorifica domino Apostolico Calixto consanguineo scilicet jam sibi met unitissimo direxit. Omnino ergo

ergo & Augustanus pontifex vnà cum Cæsare videtur per Callistum Ecclesiæ reconciliatus.

At enim Gerhohus jam diu ad seuerioris vitæ disciplinam aspicebat, & in contubernium se religiosorum virorum abdere cupiebat, cum parentum fratrumque cura impetum eius & studium pietatis moraretur, quibus prius consultum volebat, quàm omnem rerum humanarum cogitationem abijceret. Persuados ergo vt ipsi quoque certiolem breuioremque ad cælum viam quærerent, vtrumque parentem Raitenbuchenſi cœnobio, quod sœminarum olim & virorum duplex fuit, cum geminis fratribus inclusit, quos ipse mox secutus, exemplo vitæ, doctrinæ & pietatis ad constantiam, laborem, excubias, & vigilias, assiduâsque virtutes excitauit.

Est Raitenbuech cœnobium peruetus in Boiaria superiore, inter Etalense & Pollinganum situm, a Guelfone I V. primo Boiariæ ex ea stirpe Principe, anno *MDLXXXV*. conditum. Huc cum Gerhohus vitæ religiosæ studio venisset, acceptus est ingenti omnium lætitia veluti Sol nouus domicilium illustraturus. Posuit cultum sacrum, vt sacrationem indueret, amplas & opimas sacerdotij conditiones reiecit, vt in modico cultu, sobrio parcoque victu expeditius iter cæleste ingrederetur: opes humanas, honores, infulas etiam, quas poterat sperare, paupertati, despicientiæ, humilitati vitæ posthabuit, vt olim ditior, clarior, illustriorque apud superos appareret. Vbi rudimentum religionis posuit, tirociniumque exegit in leges Ordinis more maiorum conceptis verbis iurauit. Sed non raro fiebat, vt adolescentuli in sacra religiosorum contubernia admissi iurarent, ex præscripto se S. Dominici, Francisci, Basilij, Benedicti, Bernardi, aliorumque patrum victuros, cum præscriptas viuendirationes nunquam aut legissent, aut vidissent, aut cognouissent. Quod eo magis demirandum est in Gerhoho, cum is & literis probe tinctus esset, & sapientiæ laude floreret. Nam posteaquam nomen inter D. Augustini sodales professus est, tum primum quæsiuit, quæ esset norma ad quam sibi omnes vitæ actiones ex D. Augustini sententia & lege essent exigendæ. Sed nusquam nec Raitenbuechij, nec in aliis ejusdem instituti vicinis phrontisteriis poterant vllæ, quas vocant, Regulæ inueniri. Equidem cum hæc in Reicherſpergenſi volumine sincerè perscripta viderem, primum damnaui temporum & hominum id loci viuientium socordiam, qui vota susciperent, suamque fidem Deo conceptis verbis astringerent, se has illasque horum patrum vel illorum leges secuturos, & interim eas ipsas leges nescirent, inibi etiam ignoratas, nec con-

A a

scriptas,

De hoc Excerpto
paullo post.

Arenbek in vita
Leopoldi.

scriptas, nec exhibitas ijs, qui ad eas nomen profiteri debebant. Nam audi quid vetustissimus annalium Reicherspergensium conditor de Gerthoho profitente testetur: Nec enim satiabatur illis diebus dulcedine illa mirabili, quam inueniebat legendo, in Excerpto de dictis Sancto-
rum, de vita Canonica, quo & eatenus pro regula vsi fuerant fratres sui, sed ex-
quirebat, omni animaductione, quomodo sibi viuendum esset secundum regulam
S. Patris nostri Augustini, vel quæ esset illa regula, secundum quam vivere pro-
fessus fuerat. Nihil enim sufficere pro regula visum est ei, quod illa non esset,
quam professus fuerat. Quæ regula tamen tunc in illis locis non inueniebatur,
sed nec in alijs eiusdem professionis. (S. Hartmannus Episcopus
Brixinensis de quo supra, paullo ante certas aliquas leges compo-
suerat, sed nondum, ut reor, tum vulgarat.) Pro qua re necessarium
duxit, Romanum adire pontificem cum quibusdam fratribus de claustro, quate-
nus regulam, quam vna cum omnibus communiter fuerat professus, claustro illi
cui erat obligatus, stabiliret, quod & factum est. Enimvero vbi me colle-
gi, animaduerti ea fuisse tempora, quibus temporibus plerique re-
ligiosorum virorum leges non ceris, tabulis, membranis, chartisue
inscriptas circumferebant, sed in vsu tractatione, mente, cordibus,
moribus, & exercitatione habebant, ut olim Ecclesia Christiana
priusquam facti Euangelij præcones sua præcepta in literas refer-
rent. Sic quippe idem auctor paullo supra de Gerthoho: Tum vero
quanto ardore ac studio iter communis vite arripuerit, quantoque Zelo rectitu-
dinis accensus vixerit, testis est ei omnis illa Ecclesia Reichenbuechensis, testes sunt
ei omnes longe vel prope positi, ad quos fama sanctæ conuersationis eius peruenit,
testes sunt, inquam, qualiter ex ardescere cepit zelus eius initio conuersionis sue;
ita videlicet, ut ex instantia orationum & lectionum diuinarum intantum elo-
quium domini inflammauerit eum, ut & eloquium eius ignitum fieret vehemen-
ter, & verbum eius sicut de Helia scriptum est, tanquam facula arderet. Un-
de confratres suos, non solum dictis, sed & exemplis ad seruandas bonas con-
suetudines archioris vite & instituta sanctorum patrum sine intermissi-
one prouocabat. Quin etiam arguebat, obsecrabat, increpabat, secundum
Apostoli præceptum, in omnibus seipsum præbens exemplum, in vigilijs multis, in
frequenti meditatione, ac lectione sacrarum scripturarum, in multa patientia, in
castitate, atque in omni exercitatione bonarum virtutum, postremo in vniuersa
morum honestate, præclarum se reddebat. Unde etiam ab omnibus bonis ac
religiosis valde amabatur. Domitor etiam corporis fuit a vehementissimis exitiis
ut a necessarijs quoque cibis sumendis aliquantò immoderatus abstinere, adeo
ut absumptis inedia carnibus, cutis ferè ossibus cohereret. Ardebat itaque to-
tus incomparabiliter per inextinguibilem sanctissimæ dilectionis ignem ad Deum,
& per infatigabile animi eius studium ad communis vite decorem. Hæc au-
ctor

eror Reicherspergensis de Gerhoho. Verum quod supra *Excerpti, de dictis Sanctorum, de vita canonica* mentionem facit, obserua lector, omnino hic illa antiquissima ex SS. Patrum sententiis excerpta & collecta intelligi, quæ ante sexcentos annos etiam in cœnobio Pollingano legebantur, sub Hildeberto primo eius monasterij præposito, quæ hodièq; in antiquissimis ibi membranis extant, quamuis vltima capita desiderentur. Sunt autem LIX, sed tantum XXVIII, supersunt paginis vltimis abrasis. Iuuat indices duntaxat capitula huc transferre uti constet, quæ fuerit norma eius familiæ, quam appellant Canonicos D. Augustini Regulares. Quamuis vox *Regularis* eadem sit cum voce *Canonicus*, nisi quod hæc Latinam, illa Græcam habeat originem. Præfixa est imago legibus perscriptis, regina diademate insignita, quæ dextra gestat coronam, quam obedienti Monacho imponit sinistra fascem virgarum, quibus contumacem vmbilico tenus nudatum cædit: adscriptum est distichon quod latus utramque & caput reginæ ambit:

Norma paricula, trutinans claustralia iura

Dono muneribus, corrigo verberibus.

Circa diadema vtrinque perscriptum est.

Supra religiosum
obdientem

Supra contuma-
cem

Obediens.

Inobediens

Incipiunt capitula sequentis operis.

I.
Quod Canonica institutio ceteris superemineat institutionibus.

II.
Quid sint res Ecclesiæ.

III.
Quod diligenter munienda sint claustra Canonicorum.

IV.
Ut in congregandis canonicis modus discretionis sit.

V.
De his qui ex familia Ecclesiæ solummodo clericos aggregant.

VI.
Qui clerici Ecclesiastica accipere debeant stipendia.

VII.
Ut in congregatione canonica equaliter cibus & potus accipiat.

VIII.
De mensura cibi & potus.

Aa 2

IX.

IX.

Quod à prelatiſ ſit gemina paſſio ſubditis impendenda.

X.

Ut Canonici in cultu veſtium teneant diſcretionis modum.

XI.

Ut Canonici cucullas Monachorum non induant.

XII.

Qua auctoritate hora canonica celebrentur.

XIII.

De Veſpertinis.

XIV.

De completis.

XV.

De vigiliarum antiquitate.

XVI.

De matutinis.

XVII.

Ut horas canonicas Canonici religioſe obſervent.

XVIII.

Quod canentibus & pſallentibus Domino, angelorum aſſint præſidia.

XIX.

Quales ad legendum & cantandum in Eccleſia conſtituendi ſint.

XX.

Qui modus ſit correptionis.

XXI.

Ut pueris nutriendis iſtantiſſima adhibenda ſit cuſtodia.

XXII.

Ut ab omnibus Canoniciſ ad Completorium veniatur.

XXIII.

De Cantoribus.

XXIV.

Quales vice prelatorum in congregatione canonica fungi debeant.

XXV.

De præpoſitiſ.

XXVI.

Qualiſ cellariuſ ſit conſtituendus.

XXVII.

Cui committi debeant ſtipendia pauperum.

XXVIII.

De iſſirmorum ac ſenum cura fratrum.

XXIX.

Qualiter porta Canonicoꝝ cuſtodiatuꝝ.

XXX.

Ut claſtra Canonicoꝝ diligenter cuſtodiantuꝝ.

XXXI.

- Epilogus breuiter digestus. XXXI.
 De silentio. XXXII.
 De tonsura. XXXIII.
 De murmurantibus. XXXIV.
 De discordantibus. XXXV.
 De detractoribus. XXXVI.
 De accusatoribus. XXXVII.
 De clericorum habitu. XXXVIII.
 Quod presbyteri assidue legant. XXXIX.
 Ut clericus non habeatur qui ad cotidianum non venerit sacrificium. XL.
 De eadem re. XLI.
 De clericis qui in nudinis ambulant. XLII.
 De illis qui presbyteros male tractauerint. XLIII.
 Ut nullus presbyterorum solum missam cantet. XLIV.
 De illis qui ex Ecclesiasticorum ordine aut veniunt, aut accipiunt, iocantur. XLV.
 Ut Canonici religionis veste semper utantur. XLVI.
 De fratre qui in leniore culpa inuenitur. XLVII.
 De grauioribus culpis. XLVIII.
 De Clerico ab Ecclesia sua fugiente, & de seruo dominum suum fugiente. XLIX.
 De duobus generibus Clericorum. L.
 De subiectis bonis sub pastoralis regimine constitutis. LI.
 Quales oporteat clericos esse. LII.

LIII.

Quod præfationes tenenda sint.

LIV.

De obseruanda mensa Christi.

LV.

Ut corporale ex purissimo linteo sit.

LVI.

De eo si quid de calice stillauerit.

LVII.

De eo qui euomit sacrificium.

LVIII.

De Eucharistia veneranda.

LIX.

De illis qui non bene custodiunt corpus & sanguinem domini.

Apponam & initium ipsius primi Capituli, ne confundamus hanc regulam.

Incipit regula Canoniorum Regularium in Polling.

Ex SS. Patrum sententijs in hunc modum collecta.

Quia euidenti auctoritate liquet canonicam institutionem cateris præstare institutionibus, debent, necesse est, qui huius professionis censentur nomine, procurare qualiter in semetipsis eandem institutionem vita & moribus exor-
nent potius quam debonestent &c.

Atque hanc Gerhohus ad manus habuit, ut ex vita apparet. Est ergo regula Canoniorum regularium planè diuersa ab regula S. Augustini, quam nuper Simon VVerlinus præful cœnobij ad Fontes Tessenios Diessensis cum annotationibus primùm Monachij, dein emendatiùs Ingolstadij vulgavit: cuius exordiũ hoc est:

J. P. N. Aurelij Augustini regula.

Cap. i.

De fraterna concordia & rerum communione.

HÆc sunt, quæ ut obseruetis præcipimus &c. Hanc Gerhohus, ut videtur, desiderauit. Diuersa est ab utraque quam composuit B. Hartmannus Episcopus Brixinensis, ut est in actis S. Leopoldi: illius enim prima verba sunt, *Sub testimonio Christi & Ecclesiæ.*

Enimuerò quæ vera & germana sit D. Augustini regula, quam foeminis, quam uiris (si quam tamen uiris) præscripsit, sequendam proposuit, septem quæstionibus expediuit VVerlinus, ut operæ non

non sit hic super ea re copiosius disputare: optem tamen & Hermannileges cognoscere. Sed hæc hætenus. Cæterum quemadmodum ædiles & architecti, quamvis ex oculorum cōiectu, quàm altum, latum, rectumque sit opus, quoquo modo ex usu visuque iudicant, si tamē ipse moliri ædificium, turrim, mœnia, parietes velint, perpendiculum adhibent, ad cuius angulos & rectam lineam surgens opus quotidie, imò singulis prope horis examinant, ita nisi viuendi norma tabulis comprehensa, labente sensim disciplina, exhibeatur, paulatim à vero recto que in prauum declinat. Et hoc fuit quod Gerhohus vrgebat, cum ceteris religioso, ex ijs, quæ sparsim in patrum monumentis cognorat, de communi statueret, quæ priscorum fuisset disciplina religiosorum. Quam cum segniores negarent, illumque vrgerent, vt omnia, quæ doceret, auctoritate stabiliret (jam enim in usum & consuetudinem quædam, vti sit, irreperant quæ ipsi non videbantur ex lege, norma, veterumque patrum auctoritate fieri) Romam profectus ibi de veris religionis suæ legibus inquisiuit, cumque secum attulisset quod quæsierat, non mediocriter cessantium animos offendit. Quanquam enim nihil pro imperio gereret, sed factis ipsis à genere viuendi negligentiorum declinaret, id ipsum tamen ferte non poterant, & lucē virtutū eius velut noctuæ & vespertiliones perstringebantur, & emendatam ipsius vitam omni ratione sequendam, amandam, & ambabus manibus amplectendam, suæ vitæ interpretabantur reprehensionem & castigationem. Nec hætenus stetit illorum improbitas: sed cum vitia domesticorum non laudaret, desidiam, otium, intempestiua colloquia, & malos denique mores odisset, coepit ipse dissimilibus odio esse, vexari, exagitari, imò vitā nonnunquam periclitari. Cum interim fama virtutibus eius excitata gratissimos per omnem Germaniam spargeret odores, quibus afflatus Chuno Reginoburgensis pontifex (quem primum hoc nomine habuere ancistitem) Gerhohum ab communi sodalitijs Raitenbuechenis in socium laborum petiit, cuius in prouincia lustranda & pontificatu administrando consiliis vteretur, quem & impetrauit, & sacris sacerdotij honoribus initiauit. Quanquam nec ibi magna quies Gerhohum secuta est, cum res communes Conradus turbaret, Designato à proceribus Imperij Germanici Lothario Saxonum regulo, viro inclito in regem Romanorum, Conradus Friderici Ducis Sueuorum, qui Fridericum Ahenobarbum Imperatorem procreauit, germanus, regnum affectauit, profectusque Mediolanum ibi rex consalutatus ab Archiepiscopo regium insigne suscepit. Chu-

no Reginoburgicus Pontifex & cum illo Gerhohus ab Conradi factione abhorrens iustum principem regem Lotharium secuti sunt. Quod Conradus peragrè ferens vtrumque vltimis odiis infectatus, etiam vitæ illorum infidias non rarò posuit: præsertim Gerhohum sapius ad necem quæsiuit, quod ipsum in publica celebritate & supplicatione ad populum, tyrannum proclamasset: quæ causa fuit ut paræciam Chamensem, quam ab Chunone procurandum acceperat, ad quam cœnobium condere statuerat, propter factiosos, & Conradi fautores, qui vltimas illi minas intenderant, coactus fu-erit destituere. Inter hæc Chunone anno c. d. c. xxx. Reginoburgi defuncto, Conradus Salisburgensis pontifex vir optimus & sanctissimus Gerhohum in tutelam suscepit, suoque nomine non semel in Urbem ad summum pontificem legatum misit, qui resinibi feliciter sui præsulis transegit. multum enim propter singularem virtutem & eruditionem gratiâ apud curiam Romanam valebat. Interea temporis Reicherspergij cœnobij præses ad vitæ metam procurrens facem alteri ferendam reliquit. Conradus pontifex Salisburgensis non alium aptiorem ad regendum id monasterium (quod Iuuauiensis antistitis auctoritatem ditionemque respiciebat) Gerhoho ratus, illum ipsum anno c. d. c. xxxii. eo destinavit, quam ipse sacram præfecturam per annos omnino septem & triginta cum summo Reip. bono administravit, auxit, ornauit, quando pietas & religio, constantiâque & virtus in vsum fructumque totius Germaniæ redundauit: ille principes, ille reges, & imperatores, ille præsules & antistites, ille summum & amplissimum orbis Christiani cōsiliū patrum Romę purpuratorum, ille patrē ipsum & rectorem nominis Christiani ausus est summa cum libertate cōtemtis omnibus vitæ periculis, sicubi vsus fuit, adhortari, monere, verbis etiam castigare. Quæ dicendi scribendique libertas cum virtute & religione coniuncta tantam illi auctoritatem peperit, ut virtutem eius Galli mirarentur, Boëmi prædicarent, Pannoni suspicerent, Græci denique adorarent, pontifices colerent, Cardinales venerarentur. ita tabulæ Reicherspergicæ testantur: *Igitur, inquit, in regimine positus qualem se exhibuerit, qualiterque à Deo confortatus in omnibus postmodum Ecclesiæ tributationibus, nunquam ei defuerit, sed veritatem constanter coram regibus & principibus non sine vitæ suæ periculo sapissime confessus sit, ac tuitus, testis est ei tota Germania lumine doctrinæ eius & ipsa illustrata, & seruiore spiritus eius super multis excessibus & abusionibus redarguta. Testes sunt et omnes hi, inter quos conuersari vel quibus commanere ei aliquandiu contigit. Maxime autem sanctum fratrum eius simul & sororum nouit collegium;*

pag. 6. 37.

gium; quam sanctè quàmque irreprehensibiliter inter eos jam per quadraginta
 ferè annos vitam duxerit. Nouerunt omnes quàm quietus in vacando lectioni-
 bus & orationibus extiterit; quàm nullas horas à pietatis exercitijs vacuas ha-
 buerit. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis esse ei cum Apostolo visa est,
 nisi cum monasterij necessitas poposcisset. Quin etiam vsq; in exteras terras lam-
 pas cordis & oris eius radiavit. Non Francia, non Boëmia, non Vngaria, sed
 neque Græcia, gratia quæ de corde & ore eius radiant, expertes factæ sunt. Tan-
 ta namque gratia diffusa erat in labijs eius, ut his ipsis quos arguebat gratus ex-
 isteret. Unde & Romani pontifices, dominique Cardinales semper eum, licet
 multis arguentem se dilexerunt. Non reges ac potentes pertinuit, quo mi-
 nus nunciaret eis id quod iustum & salutare fuit, cum se opportunitas id facien-
 di obtulisset. Magnates, mediocres, ac populares, siue in publicis Ecclesia
 conuentibus, siue in priuatis colloquijs ad oris eius dulcia & salutaria verba
 pendebant. Sic namque diuino spiritu adeo potatus fuit, ut pane semper &
 indeficienter flumina de ventre eius fluere aque viue siue loquentis siue
 scribentis aliquid ad utilitatem & eruditionem proximorum. Et mox in-
 fra: Quàm notus & gratus quàmque acceptus fuerit ipse beatus, summis Ro-
 manis pontificibus qui suo tempore Romanæ sedi præfuerunt, Callisto Papæ pri-
 mum superius commemorato: & deinde singulis successoribus illius usque ad
 Papam Alexandrum; quàmque venerabiliter ipsi Romani pontifices feruorem
 religionis suæ & studium atque doctrinam, nec non & scripta sua susceperint,
 collaudauerint, & approbauerint: quàm etiam celerem effectum consecutus
 semper fuerit in omnibus negotijs suis quotiescunque Romanam curiam inter-
 pellare necesse habuit, aut per se ipsam, aut per nuncios, siue per solas literas suas
 pro qualibuscunque causis, testantur literæ Apostolicæ, nec non & literæ domini-
 rum Cardinalium frequenter, aut pro eo ad alios misse, aut ad eum specialiter
 destinata: Vel quas ipse per se ab vrbe sæpius veniens de causa sua vel alio-
 rum detulit: quarum omnium exemplaria adhuc inueniuntur. Quantum eti-
 am ipsi Romani pontifices pro ipsius reuerentia & dilectione, ad petitionem eius
 ipsum locum, quem regebat, cœnobium videlicet Reicherspergensē, sub sua & B.
 Petri protectione susceptū, honorauerint, & manu tenuerint, & sæpe contra gra-
 ues inimicos & infestatores defenderint, qualemque libertatem & iustitiam ipsi
 loco concesserint & firmauerint in perpetuum sua auctoritate indicant priui-
 legia Papæ Innocentijs, & Papæ Eugenijs eidem loco eius industria elabora-
 ta ac impetrata. Hos posthæc pie imitati pontifices Salzburgensis Chun-
 radus senior & Eberhardus eius successor; nec non & Principes regni, Du-
 ces videlicet & Comites quique pro suo iure plurimis priuilegijs eundem locum
 munerunt. Similiter & alij pontifices, scilicet Babenbergensis, Pataniens-
 is, Frisingensis, prædia & possessiones eidem loco aut per se ipsos, aut per
 alios in suis episcopatibus collata, suis priuilegijs eidem cœnobio firmauerunt.

Novissi-

Pag. 285

Nouissimè etiam ipse dominus Imperator Fridericus ipsum Reicherspergense co-
 nobium cum omnibus eo pertinentibus in suam imperialis maiestati & omnium
 successorum suorum regum & Imperatorum tutelam suscepit, & privilegio suo
 eidem loco antiquam & primitiuam libertatem confirmauit, interuentu Episco-
 porum Eberhardi Bambergensis atque Hartmanni Briximensis Episcoporum,
 secundum postulationem huius saepe dicti patris. Sed hos ingentis viti
 praestantissimi spiritus vis incredibilis ab intimo animo profecta a-
 lebat, vim e caelo accepit, quæ illius egregiis conatibus defuit nun-
 quam. At enim parum prudenter agit, qui foris rempublicam
 iuuat, domi perdit, cum natura magistra sibi quemque primum,
 suisque; deinde aliis consulere doceat. Non egit hoc Gerhohus
 cuius omnis actio ratioque viuendi & docendi ab officina dome-
 sticæ virtutis & disciplinæ profluxit. Hoc primum egit vt subje-
 ctorum suorum & domesticorum mores à veterum patrum nor-
 ma degenerantes languentisq; ad pristinum vigorem reuocaret,
 clementa vitiorum eraderet, incisos passim virtutis neruos redinte-
 graret, & denique nouam suo contubernio faciem formamque
 viuendi induceret. Itaque idem mitis & benignus esse in obse-
 quentes, promptos, verecundos, & religiosæ vitæ obseruantes: tri-
 stis & seuerus in delinquentes, refractarios, contumaces; quam
 tamen seueritatem ita mansuetudine & charitate temperabat,
 vt cernerent viderentque omnes & salutem cuiusque singilla-
 rim, & communem omnium illi maximè esse cordi, qua ratione
 efficiebat, vt non ægrè ferrent, qui castigabantur, sed amarent
 passim omnes. Corrigendi porro modus erat efficacissimus,
 quem ipse vitæ exemplo præibat. Adeo mores ipsius domesticis
 erant pro legibus. Inde factum vt domestica disciplina sancita
 domique emendati mores sese foris ostenderent, hominesq; paul-
 latim in sui contemplationem inducerent, nouam & innocentem
 viuendi rationem iuxta laudantium & admirantium. Quæ dome-
 sticorum religio, Nobilium, Principum, & Pontificum inuitauit li-
 beralitatem, vt non solum facta tecta coenobij instaurarent, ampli-
 ficarentq; (malè enim materiata, angustam, & ruinosam Gerho-
 hus domum est ingressus) sed ex nobilitate complures ipsi nomen
 religioni darent, secumq; opes non exiguas inferrent, quibus ædes
 illa breui magnopere auxit. Adiecit & nouum Gerhohus virgi-
 num sacrarum domicilium, in quo nobilissimæ tenerimæque vir-
 gines caelesti se sponso æternum proprias dedicarunt. Tam fecun-
 da fuit Gerhohi virtus & facundia. Interibi dum ipse domum
 edificat,

ædificat, disciplinam restituit, novos religionis colonos adsciscit, manum quoque non passus est cessare, quæ ab erudito & excellentius ingenio multa præclara pietatis religionis & doctrinæ plenissima opera & monumenta extorsit. Meditatus est in sanctissima regij vatis psalmorum odaria, volumina octo, quæ hodièque præter duo, quæ interciderunt leguntur. certauit calamo aduersus sectatores Petri Abaiolardi. Alia misit Othoni nobili historico Fruxinensi, Alienobarbi patruo, fratri Conradi regis: alia ad alios tum principes tum pontifices, ex quibus nihil perennauit præter explanationes ad carmina Dauidis, librum de antichristo; de Virgine in coelum assumpta; de fide; vigilia noctis quarta, de diuini spiritus ordine donorum. vltimis annis magnopere laborauit, vt diffidia Imperatoris Friderici I. & Pontificis Alexandri II. componeret, eaque de re ad eosdem varias lucubrationes missitauit. Ipse tamen semper meliori saniorique parti se adiunxit ac post ingentes labores & fructus ex illis copiose perceptos, nocte media quæ S. Ioan. Baptistæ diem, quo prolixè ad populum dixerat secuta est, cum biduo ante sacra Christiana percepisset, anno 1119. c. LXXIX. ex a. d. V. Calend. Quintil. ad societatem beatorum euolauit. Corpus biduo post ad S. Crucis, quam viuus semper in corde gestabat, aram funeratum. Imago Gerhohi Reicherspergij hoc adscriptum hodie elogium præfert. *Anno domini 1119. c. XXXII. Dominus Gerhohus S. S. Theologie Doctor insignis, tertius huius loci Præpositus creatur. Hic in corrigendis magnatum moribus laborauit, ac monasterij sanctimonialium B. Virginis exitum fundator. Ieiunas falsasque Auentini calumnias, quibus Gerhohum, vt ipse appellat, inquinare conatur, tanti non facio, vt apponendas scripto meo putem, ab Grefsero nostro dudum retusas & obtritas. Tu Diue, quem supplices veneramur, ardentem & duplicem, quem possedisse videris Eliæ spiritum in nobis languentem aut certe senescentem excita & instaura, vt hebescentem Christianæ virtutis aciem excuamus.*

B. ADAL: